

GENOOTSCHAP NEDERLAND-ARUBA

NIEUWSBRIEF 3, DECEMBER 2022

Geachte deelnemer van het Genootschap Nederland-Aruba, geachte lezer!

Mira! Bintisinko aña di kolaborashon. Bintisinko aña di harmonia. No ta tira santo. No ta grita: Ladron! Het waren de laatste regels van het gedicht 'Nasementu di Genootschap Nederland-Aruba'. Mooi, ingetogen voorgedragen door Frida Winklaar Domacassé, speciaal door haar geschreven ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van ons Genootschap Nederland-Aruba.

De viering daarvan was op zaterdag 19 november 2022 in het Haagse Koninklijke Theater Diligentia. Zeer velen waren daarnaartoe gekomen om met elkaar te gedenken dat het GNA een kwart eeuw geleden was opgericht.

De jubileumbijeenkomst is dankzij u, de sprekers, dichter en musici een groot succes geweest. De integrale teksten van de lezingen kunt u inzien op onze website www.genootschapnederlandaruba.nl.

Zeer eervol was dat Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Beatrix ons jubileum heeft bijgewoond. Gedurende haar regeerperiode van drieëndertig jaar speelde zij een belangrijke rol in de bestendiging en verdere versterking van de relatie tussen Nederland en Aruba. Haar genegenheid voor de Caraïbische eilanden is groot.

In deze Nieuwsbrief reageert Gevolmachtigde Minister Juan Thijsen op de recente excuses van Minister-President Mark Rutte voor het slavernijverleden.

Namens het bestuur wens ik u mooie kerstdagen toe en een voorspoedig nieuw jaar! Deseonan un Bon Pasco y un prospero 2023!

Nico van Grieken
Voorzitter

* * *

INHOUD

- Gedicht 'Nasementu di Genootschap Nederland-Aruba'
- Genootschap Nederland-Aruba viert 25-jarig bestaan in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Beatrix
- Minister-president Rutte biedt excuses aan voor slavernijverleden
- Kabinet zet in op kennis en bewustwording door bescherming cultureel erfgoed in Aruba en andere eilanden
- Reactie Gevolmachtigde Minister Juan Thijsen: 'Aruba aanvaardt excuses'

* * *

Dichter Frida Winklaar Domacassé

Un mucha chikito ta hunga
den santo blanko di Palm Beach
E ta kanta kontento.
Mucha grandi ta yega tira santo riba dje
Yame ladron yame mahos.
Tira mas santo.
Mas santo.
Grita: LADRON !

Mucha chikitu ta spanta.
E no ta yora.
A! A!
Crusa brasa.
Mucha grandi ta saka djente.
Tira santo.
Mas santo.
Grita: LADRON !

Hende grandi ta yega serka:
No ta tira mas santo!
Hunga hunto!
No ta grita: LADRON
Hunga hunto!

Mira!
Bintisinko aña di kolaborashon
Bintisinko aña di harmonia
No ta tira santo
No ta grita: LADRON

Frida Winklaar Domacassé

* * *

Genootschap Nederland Aruba viert 25-jarig jubileum in aanwezigheid van H.K.H. Prinses Beatrix

H.K.H. Prinses Beatrix met bestuur, bestuursadviseur en ereleden van het GNA.

V.l.n.r. Marifer Aguirre-Broca, Kendreth Odor, Dennis Nava, Margie van Gijn, Stan Robbers, Eduardo de Veer, Prinses Beatrix, Nico van Grieken, Henk Timmer, Gilbert Wawoe, Zayénne van Heesen-Laclé, Sidney Kock, Marlon Titre en Justine Kerssemakers

Het Genootschap Nederland Aruba (GNA) vierde op 19 november 2022 in Koninklijk Theater Diligentia zijn 25-jarig jubileum. Speciale gast bij deze viering was H.K.H. Prinses Beatrix. Onder het motto 'De kracht van verbondenheid, het Koninkrijk en Aruba in de toekomst' was een programma samengesteld met toespraken, literatuur en muziek.

Aan het slot van het programma werd voorzitter Nico van Grieken van het GNA door de loco-burgemeester van Den Haag, mevrouw Mariëlle Vavier, verrast met een Koninklijke onderscheiding. Van Grieken is benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau voor al zijn verdiensten, in het bijzonder die voor het GNA.

Ontstaan GNA

In een zeer goed bezocht Diligentia - de deelnemers van het GNA hadden zich in groten getale aangemeld - begon het programma met een welkomstwoord van de GNA-voorzitter. In zijn toespraak blikte Van Grieken terug op het ontstaan van het Genootschap Nederland-Aruba. De versterking van de banden tussen de volken van Nederland en Aruba en bevordering in Nederland van een juist en evenwichtig inzicht in de culturele, maatschappelijke en staatkundige ontwikkelingen in Aruba vormen sinds de oprichting in 1997 de missie van het GNA – een politiek onafhankelijke en niet-commerciële stichting.

*H.K.H. Prinses Beatrix feliciteert GNA-voorzitter Nico van Grieken met zijn benoeming tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.
In het midden de loco-burgemeester van Den Haag Mariëlle Vavier*

Van Grieken gaf aan dat het GNA in de afgelopen vijftig jaar is uitgegroeid tot een gewaardeerd instituut dat door middel van lezingen en symposia ruimte biedt voor reflectie en debat over koninkrijksaangelegenheden. Het GNA hecht groot belang aan de betekenis van het eeuwenlange culturele, maatschappelijke, economische, politieke en staatkundige erfgoed van het Koninkrijk der Nederlanden, aldus Van Grieken.

Prof. dr. Viola Heutger: cijfers studiesucces studenten ontluisterend

De eerste spreker was prof. dr. Viola Heutger, sinds juli 2021 rector magnificus aan de Universiteit van Aruba. In haar toespraak ging prof. Heutger in op de kansen en mogelijkheden van het hoger onderwijs in Aruba. Ze stond stil bij de prestaties van Arubaanse studenten in Nederland in vergelijking met Arubaanse studenten die in Aruba of in de regio studeren.

Ontluisterende cijfers

Heutger noemde de actuele cijfers over het studiesucces van Caribische studenten in Nederland ontluisterend. “Een slagingspercentage van 17% gemiddeld in het HBO en van 37% in het universitair onderwijs. Een op de vijf studenten in het HBO en twee van de vijf studenten in het universitair onderwijs halen een diploma. Een grote groep haalt geen diploma. Dat gaat samen met schaamte over het falen, maar vooral met torenhoge studieschulden”.

Van terugkerende Arubanen weet zij dat die gemiddeld een schuld hebben van 80.000 euro, sommigen zelfs 120.000 euro. “Het wordt ze dan ook wel heel gemakkelijk gemaakt. Arubaanse studenten nemen vaak twee leningen, de zogenaamde Arubalening en de Nederlandse studielening. Een jarenlange verplichting tot terugbetaling volgt, in veel gevallen zonder een diploma, het papiertje dat de weg zou moeten openen naar een goede baan. Ook de eilanden blijven met een kater zitten. Van de studenten die wel hun diploma behalen, keert maar een klein percentage terug naar de Cariben om daar een bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling”.

Trots op meertaligheid

Viola Heutger zei te hopen dat de meertalige Arubaanse studenten over vijf jaar vaker in de regio studeren door nieuwe netwerken in Mexico, Colombia, Canada en de USA. “Onze studenten spreken hun talen, Papiaments, Nederlands, Engels en Spaans, sommigen ook Chinees of Frans. Wij kunnen daar op trots zijn. De professionals moeten het onderwijs zo inrichten dat de studenten voorbereid zijn op het academische taalgebruik dat zij in hun studie tegen zullen komen”.

Dr. Francio Guadeloupe: treft regering alle blaam?

De tweede spreker was dr. Francio Guadeloupe, in Aruba geboren. Hij is als sociaal & cultureel antropoloog werkzaam als senior onderzoeker bij het Koninklijk Nederlands Instituut voor Zuidoost-Aziatische en Caribische Studies (KITLV) en als universitair hoofddocent antropologie aan de Universiteit van Amsterdam. Guadeloupe is van mening dat klimaatbeleid en economische ontwikkeling hand in hand gaan. Voor de oplossing van deze complexe vraagstukken kunnen wetenschappers de politiek behulpzaam zijn.

Terugkerend scenario

Tijdens zijn onderzoekswerk op de eilanden zag hij een terugkerend scenario: ouders en jonge mensen die net wel en net niet hun middelbare diploma hadden gehaald, woonachtig in arbeiderswijken vertrokken vroeg met de bus richting de hotels en plekken waar

toeristen kwamen om te worden bediend. De kinderen bleven achter om verzorgd te worden door een oudere zus of oma.

“Het is hier dat ik zag hoe Arubanen, Curaçaoënaars en Sint Maartenaren, toch moeite deden om de *sans papiers* bij te staan. Zij, en de ongedocumenteerde kinderen die zij verwekten, waren ook onderdeel van de wijken. Het recept voor nog meer sociale en maatschappelijke problemen. En de fragiele ecologie wordt nog fragieler”.

Regering en rijken

Guadeloupe: “In gesprekken kregen de regering en de rijken de schuld. Maar treft hen alle blaam? Zijn Den Haag en de lokale politici de reden voor hun ongeluk en maatschappelijke noden? Dit zou alleen geloofwaardig zijn als ik mee zou gaan in hun verhaal waarin hun persoonlijke identiteit samenvalt met de heersende vertogen. Ook toen ze zeiden “mi stima mi pais” en “Aruba ta bunita” was dit een voorbeeld van spraak als defensief mechanisme. Dit is niet alleen iets dat de armen op het eiland begaan”.

Hij gaf enkele voorbeelden van wat niet ‘tellable’ is als mensen op de eilanden denken dat een onderzoeker uitsluitend iets wil horen over koninkrijksrelaties, koloniale erfenis, slavernij en ongelijkheid.

Guadeloupe: “Huiselijk geweld waarin een man zijn vrouw en kinderen slaat omdat hij het misschien moeilijk heeft op zijn werk, kan niet volledig uitgelegd worden als alleen maar de schuld van het systeem en de politici. Leerkrachten die er met de pet naar gooien, kan niet volledig worden uitgelegd omdat zij niet in St. Martin English mogen doceren.

Tieners die homoseksuele jongeren treiteren en pesten, kan niet volledig worden uitgelegd als reactie op Den Haag gesubsidieerde promotie van LHBT-rechten. En de structurele manier waarop vele bewoners hun omgeving vervuilen—straten, stranden en buurten—kan niet volledig worden uitgelegd als de schuld van groot kapitaal”.

Prof. dr. Gert Oostindie: kritiek op politieke daadkracht

Gebrek aan kennis in Nederland

Derde en laatste spreker was prof. dr. Gert Oostindie, historicus gespecialiseerd in Nederlandse (post-)koloniale en Caribische geschiedenis. Tot vorig jaar was hij directeur van het Koninklijk Instituut voor Taal, Literatuur en Volkenkunde (KITLV).

Prof. Oostindie vertelde over de koninkrijksrelaties die een overkoepelend verband vormen tussen Aruba en Nederland. Hij sprak over de koloniale geschiedenis; de invloed hiervan op het bestuur op de eilanden.

Oostindie besteedde ook aandacht aan het ongemak tussen de landen en Nederland en benoemde het gebrek aan kennis in Nederland over de landen in het Caribische gebied.

Hij pleitte voor een verbreding van de Koninkrijksagenda. Meer aandacht voor klimaat, milieu, onderwijs, zorg en migratie en de vorming van een Koninkrijksparlement.

Verlamming politieke daadkracht

Kritisch was hij op de 'afwezigheid van ideologie'. "Het stemgedrag wordt bepaald door persoonlijke relaties. Kiezers leggen sterke druk op politici om hen van gunsten en diensten te voorzien. Vermenging van professionele en persoonlijke relaties zorgen voor vriendjespolitiek (cliëntelisme) en zwak bestuur. En cliëntelisme zorgt voor gebrek aan controle op machtige politici".

De gevolgen daarvan schetste hij ook: "Verlamming van politieke daadkracht en onvoldoende aanpak van kwetsbaarheid, zowel sociaaleconomisch en ecologisch als qua integriteit versus corruptie en criminaliteit. Het leidt ook tot een verstoorde relatie met Nederland".

Prinses Beatrix sprak met Guadeloupe, Oostindie en Gilbert Wavoe

Tussen de toespraken door droeg de Arubaanse dichteres Frida Winklaar Domacassé eigen gedichten voor, zoals het hierboven afgedrukte gedicht voor het GNA. Jean Jacques Rojer liet het publiek genieten van eigen muziek op gitaar.

Tafelgesprekken met Prinses Beatrix

Tijdens de receptie had Prinses Beatrix tafelgesprekken met Viola Heutger, Francio Guadeloupe, Gert Oostindie en met Nationale ombudsman Reinier van Zutphen. Ook ging zij in discussie met drie Arubaanse studenten: Shannon Bueno Guzman, Tess Heronimo en Santiago Montemiranda.

Testimonials GNA

In het programmaboekje "Kracht van Verbondenheid, het Koninkrijk en Aruba in de Toekomst" waren zo'n vijftien testimonials opgenomen ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het Genootschap Nederland-Aruba.

Gouverneur van Aruba Alfonso Boekhoudt is van mening dat het GNA binnen het Koninkrijk 'een belangrijke verbindende rol speelt tussen Aruba en Nederland. Ik spreek de hoop uit dat het Genootschap deze rol nog lange tijd zal kunnen blijven vervullen. Maar vandaag in het bijzonder feliciteer ik het Genootschap met het 25-jarig bestaan en ik wens alle aanwezigen een bijzonder mooie jubileumbijeenkomst toe'.

Alexandra van Huffelen, staatssecretaris Koninkrijksrelaties en Digitalisering schreef: 'Een goede relatie vraagt tijd en aandacht van beide partijen. Daarom ben ik blij dat het Genootschap Nederland-Aruba zich, net als ik, inzet voor de versterking van de band tussen Aruba en Nederland. Van harte gefeliciteerd met uw 25-jarig jubileum'.

Vice-president Thom de Graaf van de Raad van State: ‘Wil het Koninkrijk echt blijven leven in de harten van burgers, dan is het absoluut noodzakelijk vooral te blijven samenwerken en het welzijn van mensen te verbeteren: onderwijs, cultuur, veiligheid, werkgelegenheid, zorg en duurzaamheid. Het Genootschap Nederland-Aruba levert aan die samenwerking al 25 jaar een alom gewaardeerde bijdrage. Pabien!’

* * *

Minister-president Rutte biedt excuses aan voor slavernijverleden

Kabinet zet in op kennis en bewustwording door bescherming cultureel erfgoed in Aruba en andere eilanden

Gevolmachtigde Minister Juan Thijsen

Rutte: ‘We delen niet alleen het verleden, maar ook de toekomst’

Minister-president Mark Rutte heeft op 19 december 2022 excuses aangeboden voor het handelen van de Nederlandse staat in het verleden: postuum aan alle tot slaafgemaakten die wereldwijd onder dat handelen hebben geleden, aan hun dochters en zonen, en aan al hun nazaten tot in het hier en nu. ‘We delen niet alleen het verleden, maar ook de toekomst. Dus zetten we vandaag een komma, geen punt’.

De minister-president uitte zijn excuses in het Nationaal Archief in Den Haag in aanwezigheid van o.m. vertegenwoordigers van organisaties die zich sterk maken voor erkenning van de gevolgen van slavernij. Ook de Gevolmachtigde Minister van Aruba, Juan Thijsen, woonde de toespraak bij.

In Suriname en op Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba gingen leden van het kabinet na de toespraak met betrokken organisaties en autoriteiten in gesprek over wat die excuses ter plekke betekenen.

De excuses van de minister-president en de gesprekken van de leden van het kabinet vormen een belangrijk onderdeel van de kabinetsreactie op het rapport ‘Keten van het Verleden’ dat het adviescollege Dialooggroep Slavernijverleden in juli 2021 presenteerde. Daarin krijgt de regering het advies om over te gaan tot erkenning, excuses en herstel voor de slavernij in het Koninkrijk.

Het kabinet stelt een fonds van 200 miljoen euro beschikbaar voor maatregelen op het terrein van bewustwording, betrokkenheid en doorwerking. De programmering en bestemming van het fonds vindt plaats in gezamenlijkheid met onder andere nazaten en betrokkenen.

Cultureel erfgoed Nederland en Cariben

Ook zet het kabinet in op het vergroten van kennis en bewustwording door het behoud en de verdere ontwikkeling van musea, archieven en de bescherming van cultureel erfgoed, zowel in Europees Nederland als in de Caribische delen van het Koninkrijk en andere betrokken landen.

Met Aruba, Curaçao, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt overlegd over hun specifieke wensen op deze gebieden. Ook draagt het kabinet bij aan de ontwikkeling van een nationaal slavernijmuseum, met daaraan verbonden een kenniscentrum. Aangekondigd, meerjarig onderzoek naar het slavernijverleden levert input aan die instellingen. Daarnaast wordt het makkelijker om een aan de slavernij gerelateerde achternaam te veranderen.

Daarnaast stelt het kabinet voor om een onafhankelijk Herdenkingscomité op te richten. Dit Herdenkingscomité moet de komende jaren zorgen voor een grootse, waardige herdenking van het slavernijverleden op 1 juli, samen met het Caribische deel van het Koninkrijk, Suriname en andere landen. Het komende herdenkingsjaar 2023 wil het kabinet gebruiken om samen met maatschappelijke partijen, en het op te richten Herdenkingscomité, te kijken hoe de jaarlijkse herdenking blijvend grootser, waardiger én meer in samenhang is te organiseren.

Het komende herdenkingsjaar, dat begint op 1 juli 2023, bestaat onder andere uit enkele grote, Koninkrijksbrede evenementen. De Koning voelt zich persoonlijk zeer betrokken bij het onderwerp en zal op 1 juli aanwezig zijn bij de herdenking en viering in Amsterdam.

* * *

Gevolmachtigde Minister Juan Thijsen: 'Aruba aanvaardt excuses en het pad naar herstel'

Gevolmachtigde Minister Juan Thijsen

De toespraak van de minister-president van Nederland, Mark Rutte, is een goede toespraak en een goede start. Dit zegt de Gevolmachtigde Minister van Aruba, Juan Thijsen, in zijn verklaring naar aanleiding van de excuses voor het slavernijverleden.

“Wij zijn het Nederlands kabinet zeer erkentelijk dat het op zich neemt om te erkennen dat slavernij een misdaad is tegen de mensheid en bereid is om excuses aan te bieden voor een gruwelijk verleden van diens voorouders.

Hoewel wij hiervoor een andere aanpak hadden willen zien, met meer tijd vooral voor nazaten om meer betrokken te zijn bij het proces, aanvaardt Aruba de excuses en het daaraan gekoppeld pad naar herstel, in nader overleg met de Nederlandse regering”.

Bewustwording en educatie

“Hoewel volledig herstel nooit mogelijk is, wordt deze eerste stap toegejuicht. Voor Aruba houdt het pad in dat op korte termijn aandacht wordt besteed aan de symboliek welke bij de excuses past, op middellange termijn aandacht wordt besteed aan bewustwording en educatie en op lange termijn aandacht wordt besteed aan de doorwerking van het slavernij en de achtergestelde positie van nazaten.

Van belang is dat we ervoor zorgen dat slavernij en koloniaal gedrag, in alle vormen, wordt verbannen, in het heden en in de toekomst. Het is een begin en nu moeten wij allemaal en samen inhoud aan het herstel geven”.

* * * * *